

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYÁ” KÖTELEKÉBE
TARTOZÓ SZÖVETKEZETEK HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lei,
rendes tagdíj évi 100 lei, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lei.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKAR

Előfizetési díj nem tagok részére:

Egy évre 150 lei Negyed évre 40 lei
Fél évre 75 lei Egyes szám 3 lei

Termelés biztosításáról.

Irta: Sándor Pál.

Ma már nem vitás, sőt elcsépeelt dolog az, hogy szemmel láthatóan, kézzel foghatóan bebizonyosodott, hogy misz-rint a kényszer bérlet rendszere csőd elé állította a városok ellátását.

Hogy tehát, az agrár reform a mai formájában tarthatatlan, ezzel el is van intézve, a mérlegnek ez az oldala tisztán (vagy helyesebben üresen) áll előttünk.

Nem levén azonban vitás az, hogy agrár reform kell, csinálják ezt az intéző urak — bizonyos átmeneti időre — úgy, hogy ha nem bizonyul jónak, legalább legyen mód a javításra. Vagyis, a kisajátításra kerülő területeket ne adják az igényjogosultaknak mindaddig örök tulajdonába, míg a kellő megművelésére, s a többi termelés — vagy legalább az eddigi termés eredmény — biztosítására való képességüket be nem bizonyítják.

Hanem adja az állam a kisajátítandó területeket az igényjogosultak csoportjának, mint egy bérlő érdekeltségnek, 6—8 évre haszonbérbe. Kösse ki az állam, hogy e területeket, az illető földek minősége és gazdasági viszonyainak megfelelően, milyen forgórendszer mellett, miként köteles kezelni az illető „bérlő csoport,” kötelezze a megfelelő trágyázásra stb. és kösse ki az állam, hogy az illető bérlő csoport köteles a föld területe és minősége szerint bizonyos mennyiségű terményt a városiak ellátására, a bérlési összegnek megfelelő árban és meghatározandó időben és helyre, évenként beszállítani. A ki pedig a bérlők közül (elemi csapás esetét kivéve) kötelességét nem teljesíti azt — mint a bérlési szerződés megszegőjét — a bérléssel kitelepíti.

Igy nem csak a termelés biztosítása, s a városok ellátása volna elérhető, hanem az ezen 6—8 évi átmeneti idő tartam alatt — a hanyagok kitelepítésével — egy oly fegyelmezett termelő kontingens volna megteremtendő, a mellyel valóban lehetne a „többtermelés” problémáját majd megoldani. De másrésztől e 6—8 év alatt a földbirtokok ára is szilárdabban kialakulna, a megváltásra szükséges összeget is előteremthetné az állam és a földet igénylők, úgy, hogy nem ütközne semmi nehézségbe a birtokosok megfelelő kártalanítása, addig pedig méltányos haszonbérben lennének részesítendőek. — Hogy e gondolatot szemléltethetőbbé, s a mai állapottal összehasonlíthatóvá tegyem, példával is illusztrálom: Tegyük fel, hogy egy városhoz közeli, tehát tejtermelésre alkalmas birtokból kisajátításra kerül 250 hold szántó-föld. Ez a mai decretum szerint, szétosztandó 5 holdanként, 50 igényjogosultnak, így ezen terület egyuttal a közellátás szempontjából teljesen elvesztet, s az adóbehajthatás szempontjából is nehezebben megközelíthető terület

lesz. — Ellenben, ha e 250 holdat azon kötelezettséggel adná az állam az 50 igényjogosultnak bérbe, hogy:

1., kötelesek e területet pld. 3-as forgóba osztani, 80 holdon búzát, 80 holdon tengerit, 80 holdon trágyázott zabosbúkkönyt termelni, 10 holdon pedig lucernást csinálni, minden igényjogosult az ő 5 holdját 3 egyenlő részben kapja a 3 forgóból és a megfelelő hányadot a lucernásnak valóból.

2., kötelesek az igényjogosultak e terület után évenként 80 mm. búzát, 80 mm. tengerit és 30.000 liter tejet a legközelebbi város ellátására — a bérlési összeggel arányban álló árban — beszállítani. (Vároستól távolabbi vidékről tej helyett egyéb terményt, pld. sajtot, dísznot.)

3., kötelesek bérlők a terület $\frac{1}{3}$ részét évenként jól megtrágyázni, s ennek megtörténését igazolni, továbbá a terület utáni adókat pontosan fizetni.

Ezen bérlési rendszerrel tehát biztosítva lenne 250 hold kisajátításra kerülő föld után a mai rendszer szerinti semmiel szemben 80 mm. búza, 80 mm. tengeri és tej, vagy egyéb termény.

Viszont az igényjogosultak ellenőrzés alatt tartása és állandó, gondos gazdasági nevelése lehetővé tenné valóban a mindig több és több termelést. Minden esetre ez a vázlatosan papírra tett gondolat érdemes arra, hogy az intéző körök megfontolás tárgyává tegyék, s esetleg javított formában megvalósítsák, mielőtt a föld örök tulajdonjogba adása lehetlenné tenné a termelés biztosítását.

Ha pedig a megfontolásra érdemesnek ítéltetnék, akkor e gondolat megvalósításának érdekében megfelelő akciót kellene indítani az összes városi ellátatlanok: vezető tisztviselők, prefekusok, ipar és kereskedelem, napi sajtó bevonásával, hogy megmentessék a még megmenthető.

Földreformügyi szemle.

Az új földreformtervezet.

Amint értesülünk, az új agrárreformtervezet a saját kezelésű birtoknál a megtartható maximumot 200, 300 és 500. k. holdban állapítja meg, aszerint, hogy az igényjogosultaknak melyik kategóriából milyen számú igénylő jelentkezik. Az igényjogosultaknak teljes ki nem elégíthetése esetén 200 holdon alól is terjedhet a kisajátítás és pedig 50 kat. holdig. Az ipari, növénynevelő és tenyésztéssel foglalkozó gazdaságok indokolt esetben a megtartható maximumon felüli terjedelemben is mentesíthetők; ennek mérve körülbelül az összes kisajátítható terület 3—7 % -át fogja kitenni.

A kisajátítás ár megállapításánál a parlamenti bizottság a kormánynak szabad kezét enged és erre nézve semmiféle határozatot nem hozott. Ez tehát továbbra is nyílt kérdés marad, amelyet a minisztertanács fog eldönteni; a kisajátítási ár kérdése a január 5-iki minisztertanácsban megbeszélés alá került, de megállapodás nem történt.

A kisajátítási eljárás végrehajtási része még szintén további megbeszélések tárgyát fogja képezni.

A kormány felhatalmazta a földművelésügyi minisztert, hogy birtokreformmal kapcsolatos telepítések céljaira az állami erdőségekből faanyagot adhasson és erre a célra az érvényben levő árukból 30 % -os engedményt tehessen.

A bukaresti gazdakongresszus.

Irta: Dr. Apáthy Árpád.

II. Folytatás.

A további előadások során Marti-novici a statisztikai hivatal főnöke szak-szerű fejtegetésben mutat rá, az erdélyi gazdasági életnek a királysággal szemben való kifejltségére, és az itteni kisgazdák nagyobb intelligenciájára, az állattenyésztés előrehaladottabb voltára, valamint a gazdasági oktatás kiválóságára, a mely utóbbi ma már olyan magas színvonalon áll, s itt gondol főleg a kolozsvári gazdasági akadémiára, hogy bátran például hozható fel, még a haladottabb nyugot előtt is. Busiociescu, az agrárbank főtitkára, szükségesnek látja, hogy a kisajátított területekből közép mintá birtokok is hasítassanak ki, a melyek az okszerű gazdálkodásra utmutatással és példával szolgálhassanak. Igen érdekes és általános méltatással találkozott a felszólaló azon megjegyzése, hogy a parasztság kezd egészen leszokni a földműveléssel való foglalkozásról, és mind nagyobb számmal áll be kereskedőnek. Így be megy pár tojással Bukarestbe, vagy valamelyik nagyobb városba, ottan 2 leivel darabját eladva vásárol olcsón petróleumot s azt 2—300 % -al drágábban eladva, ott hagyja a kapát és kaszát és a kényelmesebb szatocskodásra

Gazdák Biztosító Szövetkezete.

Elfogad tűz, jég élet, betörés és lopás, baleset, szavatossági, temetési segély, kiházasítási stb. biztosításokat. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselősek. Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 35. I. emelet és egyesületünk titkári hivatala.

Főigazgató: Nagyrománia részére Aradon.

Vezérképviselősek:

Aradon, Kolozsváron, Brassóban,
Temesváron és Nagyváradon.

adja fejét. S míg ezáltal egyfelől parlagon maradnak a termő földek, addig másfelől a tuzsufolt vasutakon teszi a közlekedést életveszélyessé. Ugyancsak a szenzáció erejével hatott, egy besszarábiai gazdasági tanácsos azon interpelláció szerű felszólalása, a melynek során előadva azt, hogy az agrártörvény fennenn hirdetett célja a nagybirtokok felaprózása és kis kezekbe való juttatása lévén, mivel képes a miniszter indokolni azon tényt, hogy besszarábiában egy 100.000 hektáros komplexumot, juttatott egy külföldi konzorciumnak? A válasz erre az volt, hogy ezt azért tette, mert ott a parasztnak nem kell a föld, és ha így nem intézkedett volna a nagybirtokosoktól elvett földek parlagon maradtak volna!

A többi előadónak a gazdasági iskolák felállítására, az okszerű erdőkezelés meghonosítására, a motorkultúra terjesztésére, a szőlőtermelésnek az arra alkalmas területeken való fejlesztésére, gyümölcs termelés propagálása irányában tett javaslatai és előadásai, élénk világot vetnek azon kezdetleges gazdasági viszonyokra a melyek, több évtizeddel állanak az erdélyiek mögött. A Kongresszus változatlan érdeklődés mellett 7-én este ért véget.

Ezeknek előrebocsátása után úgy vélem, hogy nem lesz T. Gazdatársaimra nézve érdektelen, ha szerzett általános benyomásokról, valamint az agrártörvény előrelátható sorsáról, az illetékes faktórokkal történt megbeszélések alapján, egyet mást elmondok. Hangsúlyoznom kell itt ugyanis, hogy az összes mértékadó tényezők a lehető legnagyobb előzékenységgel és udvariassággal környezetek bennünket és adták meg a lehetőség határain belül a kért felvilágosításokat. Megbeszéléseink rendjén, mindazon sérelmeket fölhoztuk, amelyek úgy a törvényrendelet laza és elasztikus szerkezete, mint annak végrehajtása során előfordulnak. Vázoltuk a kongresszus hivatalos előadói által is megerősített azon veszélyeket, amelyek a produkció esése folytán a városok és iparvállalatokra nézve máris jelentkeznek. Felhoztuk azon esetet, amelynek személyesen voltam a szénbányász sztrájk alkalmával a tanúja, a mikor az egyik munkavezető azt a kijelentést tette, hogy a munkabeszüntetés egyik főoka az, hogy amikor az állam a föld mivelőjének oda adja a földet, nem adja oda a bányász munkásnak a bányát, és az ipari munkásnak a gyárat, a melyben dolgozott! Különösen érdekes volt Bratianu volt miniszterrel folytatott beszélgetésünk, ugyanis ő maga is osztotta ugyan a reformmal szemben felhozott összes aggályainkat. Mindezek után sajnos, de nem csinálhatunk titkot abból, hogy általános impresszionunk az, hogy a vezető politikai körök, meg nem változtatható szándéka az, miszerint az agrártörvényrendelet kevés módosítással ugyan, de törvényerőre emeltessék és az végrehajtsák.

A végrehajtás előtt azonban kiadják, a még hiányzó végrehajtási rendeletet. Ugyancsak az a benyomásunk, hogy a rendelet egyik kiáltó igazságtalanságát a mely az 1913 árnak a mai felhígított valutával való megfizetését mondja ki, akként lesz végrehajtva, hogy a mai és 913 érték s illetve valuta közt valamelyes közép érték lesz megállapítva. Több nagybirtokossal való beszélgetés során megtudtuk, hogy Besszarábiában, a hol az agrártörvény már nagyrésztben végrehajtva, hektáronként a kisajátítási ár 4—500 lei volt. Míg a régi királyságban a hol két megyében történt meg a megváltás, hektáronként a szántóknál 1000—1700 lein, kaszálók és réteknél hektáronként 1500—2000 lein, fizették az ingatlanokat.

Egybehangzó vélemények szerint azonban a reform végleges keresztülviteléig, még igen sok idő fog eltelni, mert a régi királyságban se telekkönyv se földfelmérés nincsen.

(Vége.)

Termesszünk több répát.

Ma már a kisgazda sem nélkülözheti télen a répát, amennyiben a répa télen át állatának a legkitünőbb takarmányt szolgáltatja. A legkitünőbb takarmányt szolgáltatja pedig azért, mert az egyetlen vízidus takarmány, amelyet az állatok télen kapnak, amely vízidus takarmányra nemcsak a tehéneknek van nagy szükségük, amelyeknek tejelő képességét a répa nagy mértékben fokozza, hanem szüksége van minden egyéb állatnak is, főleg akkor, ha nagy mennyiségű szalmát, kukorica szarát kell fogyasztaniuk, amelyeknek emészthetőséget magas víztartalmánál fogva lényegesen elősegíti a répa.

A répa termesztésére a legjobb földet választjuk, amelyet lehetőleg mélyen kell szántanunk és jól megtrágyoznunk, hogy nagy terméseket adjon.

Egy gazdatársunk a következő termés többleteket érte el: trágyázatlan földön 9700 kg., istálló trágyával trágyázott földön 13000 kg.

Ezzel a példával csak azt kívánjuk bizonyítani, hogy talán nincs növény, amely a jól megtrágyázott földben nagyobb termés többletet adna, mint éppen a répa. Miután pedig a gazdának nem lehet az a célja, hogy nagy területet vessen be répával s ezt a nagy területet kapáltassa folyton, hanem egyedül az kell, hogy a célja legyen, hogy minél kisebb területet foglaljon le répával, hogy minél kisebb területet kelljen állandóan kapálni. Oda kell törekednie mindenkinek, hogy ne csak mélyen megművelt de jól megtrágyázott földbe vessen répát, hogy így kis területről aránylag igen nagy mennyiségű répa termése legyen.

Törvények, rendeletek.

Uj takarmány maximális árak. A 1920. dec. 31-iki 217. számú hivatalos lap rendeletet közöl, a mely a közszükségletre való igénybevétel esetére a takarmány árakat a következőkben állapítja meg:

Természetes vagy réti széna 35 bani, luczerna v. lóhereszéna 45 bani, buza vagy rozs-szalma 20 bani, zab vagy árpaszalma 25 bani, paszuly, borsó és lencseszalma 20 bani, tengeriszár 15 bani, napraforgó vagy repczepogácsa 40 bani, takarmány répa 20 bani kg.ként a termelőnél.

Azon községekben, ahol a termelési eszközök árai és a munkabérek alacsonyok, a prefektusok és községi elöljárók a megyei közlelmezési hivatal vezetőjével egyetértőleg az árakat rendeletileg a fenn felsorolt maximális áraknál alacsonyabban is megszabhatják.

A kik a megállapított árakat áthágják, az árdrágításra vonatkozó törvények rendelkezései alapján fognak büntettetni.

A rendelet szerint az új ármegállapítás indoka, hogy a hadsereg és a közhatalóságok nem tudják beszerezni a szükséges takarmányt a speculáció túl magas árai következtében, más felől a régi árak az előállítás költségeinek nem feleltek meg.

Utóbbi szempontból azonban az új maximális árak is súlyos kifogás alá eshetnek, amennyiben a takarmányok előállításának 25—30 %-át, legjobb esetekben felét teszik ki.

A múlt év gyöngye takarmánytermése az állattartó gazdákat amugyis súlyos helyzetbe hozta, a nehezen és nagy költséggel elkészített takarmányt a rendelet értelmében fele, vagy negyedáron kellene közszükséglet céljaira átadni.

A rendelet az árdrágítók ellen akarja védeni a közszükségletet bevásárlóit s eközben a termelőket sújta. A megállapított árak túl alacsony volta következtében p. o. a hadsereg nem fog közvetítőktől vásárolhatni, miután ilyen árak mellett közvetíteni lehetetlen, hanem egyenesen a termelőtől fogja elvenni a meglevő kis takarmánykészletet és fizetni érte a megállapított neveltségesen alacsony árakat.

Olyan termelési viszonyok, amelyek a megállapított árak alá való leszállítást indokolnák, manapság aligha léteznek.

SZÖVETKEZÉS.

A szövethetési eszme propagálása.

Írta: Nagy Dénes,

unitárius lelkész, az alsójárú „Hangya” ért. és fogy. szövethetési elnöke és a hitelszövethetési igazg. tagja.

III. folytatás.

A körzetek szervezését látnám szükségesnek és ezt olyan módon gondolom kivihetőnek, hogy egy vidék egymáshoz közelfekvő szövethetetei, lehetőleg vármegyék szerint, egy érdekközösséget képezzenek. Az ilyen érdekcsoportok a szövetheteti eszme terjesztésében, szövetheteteik érdekeinek megvédésében egyöntetűen járjanak el. E végre az érdekcsoportok összes vezetői összejöveteleket, értekezleteket tartanak, hól az ügyes-bajos dolgukat megbeszélnek, közös jogvédelmet szerveznének úgy a tisztviselők, mint a tagok és intézmények javára. Együttal kicserélnék nézeteiket a vezetésre, a szövetheteti eszme terjesztésére nézve, megvitátnák az adminisztratív és könyvelési ügyeket, szóval olyan önképző jelleget is adnának a gyűléseknek, melyeknek másik része lenne egy nyilvános szövetheteti propaganda gyűlés a község lakóinak bevonásával. Ezen értekezletek a községekben felváltva tartatnának. A megye szerinti való csoportosulás a jogvédelmi szempontból kívánatos. Szerény személyemet, felkérte szövethetetem igazgatósága és felügyelő bizottsága jegyzőkönyvileg, hogy a Torda-Aranyos megyei szövetheteti vezetőkkel kezdjem meg

az összeköttetést a megyei szövetkezeti csoport megalkotása végett s az összejöveteleken a szövetkezet képviselőjében és terhére jelenjek meg. Remélem, hogy kartársaim ezen ügyben velem együtt gondolkoznak és fognak cselekedni s rövid időn belül sikerül összehozni az első gyűlést. Én ezen összejövetelektől és nyilvános gyűlésektől, előadásoktól sokat várok. Az előadások érzékeltetése végett szükség van a szövetkezeti mozira. Annak idején sürgette ezeknek a beállítását a Gazdaszövetség, de ilyen, azt hiszem, kevés van, s most az idő és a pénz lehetetlenné teszeik, hogy egyhamar legyen belőle valami. De a mi késik nem múlik s remélem, hogy pár éven belül, minden szövetkezet és gazda kör rendelkezni fog egy ilyen mozi géppel, mely amellel, hogy szórakoztat, még tanít is, sőt bizonyos jövedelmet is biztosít szövetkezeteinknek, népházainknak.

Szükségesnek tartom a szövetkezeti továbbképző tanfolyamok beállítását akár a központban, akár más városokban, hól a szövetkezeti vezetők, tisztviselők a szövetkezeti ügyek vitelére és az eszme szolgálatára s propagálására érdekében előadások hallgatása és eszme cserék által képeztetnek. Hiszen a legtöbb vidéki, falusi vezetőnek, legyen az pap, vagy tanító, az a mérleg készítés olyan, mint a papoknál az ördög üzés! Látják, hogy van is, nincs is de nem tudják, hogy honnan sül ki az a boszorkányság. Így az ellenőr olyan mérleget csinál, a milyent jónak lát, nincs ki a keze alá szóljon. Aztán az ig. és felügy. biz. tagok 99%-a a szövetkezeti mérleg készítésben analfabéta.

A szövetkezetek szövetségének felállítására, illetve újra visszaállítása felett vitatkozni nincs miért, hiszen ez a szervezet koronája, melyben egy elvnek lehet és kell érvényesülni: az egy az egészért, az egész az egyért! De nemcsak a szövetkezetekre szól ez az elv, hanem annak minden egyes tagjára is. A szövetkezetek szövetsége kell legyen nálunk az a szerv, ami a munkásságnál a szakszervezet. Ennek a szövetségnek tagja lenni köteles minden szövetkezet, minden gazda, vagy más polgárkör, a melyik a központokkal szervei összefüggésben van s ennek következtében tagja, minden szövetkezeti vagy köri tag is. Ennek a szervezetnek a legerősebbnek kell lenni mindenkor és minden államban, mert a kenyér és a hús, a kereskedői és ipari nyers termék, a pénz és fogyasztás az ő tagjainak kezében van. Ennek a szervezetnek szava az Isten szava kell legyen, mert valóban a nép szava. Ezen szervezet létrehozásában együtt kell találja magát minden kultur intézmény; ennek erősödését támogatnia kell minden gazdasági szervnek és minden gazdának, minden földművesnek, az anyaföld kebelén verejtékező minden polgárnak, hogy oly erős legyen, mint a hit, oly munkás, mint a szeretet, oly boldogító, mint a reménység; hogy ezen szervezet mondhassa ki az utolsó nagy internationálét: „És legyen béke a földön, béke e földön és az emberek között!” fel a zászlóval hát magasra, egész világ hadd láthassa, lássa rajta szent jelvényünket: békés, tündöklő kék ég mezejében kéz a kézben, olvassa arany betűkben ragyogó örök jellegünket: „Egyesült erővel!”

Vége.

A Szolnokdoboka-vármegyei Gazdasági Egyesület átvétele.

A Szolnokdoboka-vármegyei Gazdasági Egyesület lapja, az „Egyleti Értesítő” 1920. évi első és egyben utolsó száma is, dec. 15-én jelent meg. A közelmúltban élénk tevékenységet kifejtő egyesület téllenségre van utalva, épen most, amikor a megoldásra váró kérdések nagy tömege parancsolólag követeli meg a legintenzívebb ténykedést a gazdatársadalmi szervezeteiktől.

Mint ismeretes, u. i. dr. *Barbul* prefektus 350—920 sz. a. július 18-án felszólította az egyesületet, hogy székházát, hivatali helyiségeit, vagyonát, felszereléseit stb. adja át a vármegyének. E felszólítását azzal indokolja, hogy az egyesület 9348—1897. sz. közigazgatási rendelettel létesült, mint közigazgatási szerv. A tárgyalások rendén követelte az egyesülettől, hogy az elnökség és tisztikar tagjai sorába vegyenek be románokat, ugyszintén, hogy az igazgató választmányba 15 román tag vétessék fel — megjelölve a 15 tag nevét — azonkívül a megyei gazd. tanácsos, subprefekt; az egylet hivatalos nyelve magyar és román legyen, hivatalos lapját románul is adja ki, végezetül kívánja, hogy mindezen követelmények vita nélkül vitessenek keresztül a közgyűlésen.

Az egyesület tiltakozó felterjesztését az E. G. E. elnöksége személyesen adta át Cudalbu földművelésügyi miniszternek. A felterjesztésre mindeztideig semmi válasz nem érkezett. A gazdaközvélemény a leghatározottabban elítéli a prefektusnak a gazdasági érdekeket szolgáló egyesület belügyeibe való beavatkozását és ez uton is tiltakozik a jogtalan vagyon lefoglalás ellen.

A Szolnokdoboka-megyei Gazdasági Egyesület ezelőtt 45 évvel alakult tehát nem megyei rendelettel létesült. Az 1897. évben 21 éves eredményes működés alapján reáruházott hatósági jelleg és jogkör megvonható, de az egylet tulajdonát képező magánvagyon e címen jog szerint el nem vehető, zár alá nem helyezhető. E megbízás az egylet autonómiáját nem érintette. Az egyesület törvényhatósági jogköre tényleg megszűnt már a gazdasági felügyelők kinevezésével, akiknek jogkörét az új államalakulatban a megyei gazdasági tanácsosok vették át. Az egyesület és a mezőgazdasági bizottság évek óta külön is üléseztek. A bizottsági ülések elnöki teendőit a hatóság illetékes tisztviselője látta el, az egylet ülésein pedig az egyesületi elnök elnökölt, az egyesület tehát kizárólag, mint gazdatársadalmi egyesülés működött. Az egyesület elnökségét, igazgató választmányát az egyesületi tagok választják a tagok sorából, tehát a prefektus által kijelölt egyének nem választhatók, nem lévén tagjai az egyesületnek. A hivatalos közlöny magyar nyelvű kiadására is alig képes az egyesület, még kevésbé bírja meg két nyelvű lap kiadását. Valamely indívány vita nélküli elfogadásának a közgyűlésre való erőszakolása alapszabály ellenes, ép úgy, mint ahogyan törvénytelen a prefektusnak az egyesület vagyonát záró intézkedése is.

Terjesszük az „Erdélyi Gazda”-t
a gazdák körében!

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének nagyromániai főigazgatósága.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete romániai üzletfelei részére főigazgatóságot létesített Aradon. A főigazgatóság teljes hatáskörrel rubriázott fel a kötvények kiállítására tekintetében. Gazdatársaink szempontjából ez annyiban bir jelentőséggel, hogy a beküldendő biztosítási ajánlataik kötvényesítésére nem kell addig várni amíg a kötvény a budapesti központot megjárja, viszont a károk kifizetése is rövid idő alatt eszközölhető. A főigazgatóság vezetésével a központ samarjai Leölkes Bélát bízta meg, aki eddig is, mint igazgatósági meghatalmazott vezette a központtól elszakadt vezérképviselőségek ügyeit.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének jelenleg Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron és Nagyváradon vannak vezérképviselőségei. Mint értesülünk a főigazgatóság újabb vezérképviselőségeket fog felállítani egyes nagyobb vidéki központokon, amit mi is — a gazdák szempontjából — igen helyesnek és szükségesnek látunk. A mai rossz utazási viszonyok között így közelebb jutnak a gazdák és biztosító szövetkezetük egymáshoz. — A fenníri vezérképviselőségek biztosítási ügyekben belföldi irányban mindenkor készséggel adnak felvilágosítást.

Az öt vezérképviselőségen kívül ezrekre megy a vidéki képviselők gárdája. A gazdakörök újjászervezése alkalmával ne feledkezzen meg egy gazdaköri vezető sem a Gazdák Biztosító Szövetkezetéről. A gazdákat fel kell világosítanunk a biztosítások fontosságáról és arról, hogy meg van nekünk a magunk tőke erős biztosító intézete, amelyet támogatni mindnyájunk kötelessége. Kivánatos volna a gazdák érdekében, hogy minden gazdakör vállalja a tagok érdekében a szövetkezet képviselőjét, mert a szövetkezet a kiscgazdákat megkülönböztetett kedvezményekben részesíti.

Csikmegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesülete újból megkezdte működését és új tisztikarát megalakítva elhatározta legutóbbi gyűlésén, hogy belép az E. G. E. tagjainak sorába. Az E. G. E.-t működésének megkezdése alkalmából meleg szeretettel üdvözölte. Az egyesület elnöke: Köllő Ignác, alelnökei: Márton Lajos és Miklósy Viktor lettek, ügyv. titkár Barabássy József, titkár Köllő Zoltán, pénztárnok Balázs Sándor, szertárnok Fazakas István és jogtanácsos dr. Kiss Ágoston.

A Begavölgyi Telepes Szövetség. december hó 26-án tartotta meg Bodófalván alakuló ülését, amelyen nyolc Bega völgyi magyar telepes község földművelői egyhangú lelkesedéssel csatlakoztak a december 5-i kolozsvári gazdaértekezleten elfogadott javaslat alapján az E. G. E.-hez, mint központi szervhez. Örömmel számolunk be az alakuló ülésről és a csatlakozásról, mint a Krassószerény megyei magyar telepes gazdák öntudatos szervezkedéséről. A szövetség magában foglalja a szomszédos községek összes magyar kiscgazdái.

A Máramarosi kiscgazdák Egyesülete december hó 28-án tartotta meg alakuló közgyűlését, amelyen az alapszabályok elfogadása után, egyhangulag az E. G. E.-el való együttműködés szükségességét látva és mindnyájan öhajtvá, a kapcsolat felvételét határozták el.

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesülete hosszas hallgatás után megszólalt, közgyűlésre hívta tagjait. A gyűlést Nagy Károly elnök nyitotta meg, örömmel üdvözölve a végre ismét együttlevő gazdaközönséget. *Eperjessy Albert* titkár jelentésének tudomásulvétele után, *Zajzon Sándor* pénztárnok jelentését a pénztár állásáról elfogadták. *Megyasszai Mihály* ismertette az egyesület hivatását a jövőben. Az alvó gazdakörök életrehívását tartja a leg sürgetőbb teendőnek. *Sinkovits Ottó* dr. a kisc és nagy gazdára egyaránt sérelmes agrárreform

ügyi kérdéseket ismertette. Br. Apór Gábor az apaállatok, bofrányos állapotára mutat rá. Nagy Károly elnök összefoglalva a felszólalásokat, kimondja határozatként a gazdák intenzív szervezkedésének szükségességét és egyben azt is, hogy az egyesület az E. G. E. egységesen szervezkedő mozgalmához csatlakozik. Magáévá teszi a választmány a földreform ügyében az E. G. E. álláspontját. Az igazgató választmány kiegészítése után az 1921. évi munkaprogramot állapították meg, amelynek legelső pontja a gazdák szervezése. Örömmel adunk hírt a Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének közgyűléséről és különös örömeinkre szolgál az első hívó szóra történt csatlakozása az E. G. E.-hez. Ha a gazdák százezrei kiáltják közös akarataikat egyszerre, nem fog az a pusztában elhalni, mert meghallgatásra kell hogy találjon!

Az aradmegyei gazdák csatlakozásának bejelentése. Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület a héten értesítette hivatalosan az E. G. E. elnökségét, hogy a gazdatársadalomnak az E. G. E. vezetése alatt történő egységes szervezését és vezetését helyesnek és kívánatosnak tartván, csatlakozik a december hó 5. iki gazdaértekezlet határozata alapján való együttműködés céljából az E. G. E.-hez. Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület a kapcsolt részek egyik legélénkebb tevékenységet kifejtő egyesülete. Az aradmegyei gazdák csatlakozása az egyesületi élet iránti érzékük fejlettségét bizonyítja. Egy táborban kell legyen ma minden magyar gazda. A magyar gazdák jövője olyan lesz, amilyent maguknak megteremtene. Ez pedig kizárólag maguktól a gazdáktól függ. Ha élni akarunk együtt kell dolgoznunk és együtt kell áldoznunk.

A székely méhészek kaptár és műlép-szükségletüket beszerezhetik az Udvarhelymegyei Méhész Egyesületnél. A Kolozsvár körletébe tartozó méhésztársak eziránti szükségletét az Erdélyi Méhész Egyesület látja el (Kolozsvár Mészáros-utca 3. szám.)

Méhészeti tanfolyamok. Az udvarhelymegyei Méhész Egyesület dec. 5—14.-ig 20 lei részvételi díj mellett méhészeti tanfolyamot rendezett. Az előadásokat Gál Imre méh. felügyelő tartotta. Az egyesület elnöksége felkérte Zoltán Sándor unit. lelkes egyetemi tagot, hogy Homoródszentpálon, Orlándon és Városfalván tartson 4—4 napos tanfolyamokat. A vármegye ezen községeiben a méhészet még nincs t. i. kellőleg felkarolva.

Vegyes közlemények.

Gidófalvi Dr. Gidófalvy István

kir. közjegyző, az erdélyi református egyházkerület theologiai fakultásának főgondnoka, az O. K. H. igazgatósági, egyesületünk alapító-választmányi tagja, életének 62-ik, boldog házasságának 35-ik évében, 1921. január hó 10-én délután 1/2 5 órakor csendesen elhunyt. Élete javarészt a kisemberek és főként a kiscsászák boldogulásának előmozdítására szentelte. Alakulástól kezdve vezető tagja volt a budapesti Országos Központi Hitelszövetkezetnek s a nem rég alakított „Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének” alelnöke volt. Azonkívül igazgatósági vagy felügyelőbizottsági elnöke volt a kolozsvári hitelszövetkezeteknek is, melyek a központtal egyetértőleg, egyik tanintézetnél teendő alapítvánnyal fogják emlékét megörökíteni. Az O. K. H. s a hozzá tartozó hitelszövetkezetek Gidófalvy István koporsójára koszorút helyeztek.

Temetése folyó hó 12-én folyt le, a rokonok, jóbarátok és ismerősök nagy részvétele mellett.

Népszámlálási eredmények. A december hó 1-én megtartott népszámlálás eddig ismert

adataiból a következőket közöljük. Az összeírás szerint a lakosság számaránya kerekén: Nagyváradon 60% magyar, 12% román, 23% zsidó, 5% vegyes. Kolozsváron 60% magyar, 30% román, 10% zsidó. Brassóban 40% magyar, 30% román, 20% zsidó, 28% német. Aradon az adatok összeállítására most folyik, amelynek rendjén már is megállapítható, hogy a rendeletet nem tudták kellőleg végrehajtani. A lapok azt írják, hogy valószínűleg új népszámlálást fognak elrendelni. A népszámlálási eredmények alig mutatnak egy pár százalékos szaporodást 1910 óta, holott a városok túl vannak zsúfolva emberekkel és a lakáshiány miatt sokan kényszerítve vannak a városoktól elhagyni.

Magyarországi borárak. Bécsi tudósítónk jelenti; A bort Pest megyében hektóliterenként 2200—2500 koronáért, Veszprémmegyében 3000—3200 koronáért, Fehérmegyében 2700—2800 koronáért vásárolják. A kereslet nagy. A Tokaj-hegyláncján az ujbort ára 4000—5000 korona. Az óborüzlet szilárd. Az 1919 évi tokaji bor 5500, az 1918. évi 6000, az 1917. évi 6500 korona.

Hat hold szőlőért 180 ezer lelt fizetett Aradhegyén Bohn Károly kereskedő br. Bánhidya Antalnak. Ezenkívül megvette a szőlőhöz tartozó épületeket, pincét, berendezési tárgyakat stb.

Hosszúfalusi magyarosodása. Az 1910. évi népszámlálás adatai szerint a brassómezei Hétfaluban Hosszúfalusi volt az, melyben a román lakosság majorizálta a csángó-magyar lakosságot. A most megejtett hivatalos népszámlálás ezzel szemben megállapította, hogy Hosszúfaluban 500-zal nagyobb a magyar lakosok száma, mint a románoké.

HIRDETÉSEK.

Olaszteleki „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi január hó 30-án délután 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében meghívattak azzal, hogyha a tagok nem jelennek meg, kellő számban, úgy a közgyűlés 1921. február hó 6-án lesz megtartva, amely, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet-eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár- számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok. 1919. év december 31-én a tagok száma 178, üzletrészeinek száma pedig 182 volt. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt-helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. — Olasztelek, 1920. december 10. *Az igazgatóság.*

Berecki fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi február hó 20-án d. u. 4 órakor a római katolikus fiúiskolában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok, az alapszabályok 23. §-a értelmében, meghívattak azzal, hogyha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés március hó 6-án tartatik meg, mely, tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet-eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár- számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 497, üzletrészeinek száma pedig 1718 volt; az év folyamán belépett 1 tag 18 üzletrésszel. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt-helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. — Bereck, 1921. január hó 6-án. *Az igazgatóság.*

Sepsibükszádi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi március hó 13-án d. u. 1 órakor a község házában 1920. évi rendes köz-

gyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében meghívattak azzal, hogyha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés március 27-én tartatik meg, mely, tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzlet-eredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár- számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 446, üzletrészeinek száma pedig 1815 volt; az év folyamán kilépett 4 tag 33 üzletrésszel. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a bolt-helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. — Sepsibükszád, 1920. december 31-én. *Az igazgatóság.*

2 éves földmives, 1 éves szőlészeti iskola jeles végzettségű és 7 éves széleskörű gyakorlattal bíró 30 éves intelligens gazdasz szerény igényekkel megfelelő állást keres. Az erdélyi szőlőművelés, borászat és gyümölcsészetben is kellő jártassággal bír. Kiseb- sebb gazdaság önálló vezetését is vállalja.

Szíves megkereséseket kér:

Sipos Sándor

3276

Csávos Torontál vármegye

Gazdasági gépeket szállít

a legjutányosabb árban:

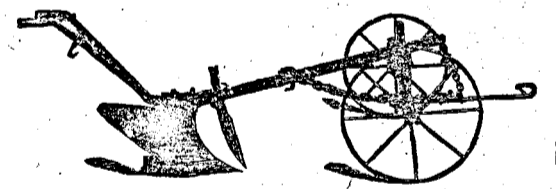
az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya Nagyszében Salzgasse 22

és

annak főlerakata: **HANN ÉS TÁRSA** Gép- és Műszaki kereskedelmi R.-Társ. Kolozsvár, Heltai-u. 3.

Sack ekék, Hohenheim- és Ruhadló váltóékek, bácska- kerülőékek, kukortcamorzosók, szecska- és répavágók, kapálóékek, boronák, lópokrócok, lópatkók, lópatkószegek és sarkok, sodronyszegek, kocsiikenőcs stb. gazdasági gépek, eszközök és anyagok.

Gépolaj és gépkenőzsír, hajtószíjak és mindennemű műszaki cikkek. 7232

Vállalunk önálló vezetésére teljes kereskedelmi képzettséggel bíró

igazgatót

kerestünk, ki az állatkereskedelem, hizlalás és feldolgozás minden ágában

perfekt szakember.

Sertéshizláló és Husipar Részvénytársaság. Dicsőszentmárton.

Földbirtokosoknak nélkülözhetetlen! Erdély, Bánát és a többi csatolt magyar területekre vonatkozó „Agrár-reform rendelettörvényeket” dr. gr. Bethlen Pál összeállításában magyar nyelven kiadta az Erdélyi Gazdasági Egyesület földbirtokpolitikai szakosztálya. Kapható minden könyvkereskedésben és az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkári hivatalában Kolozsvárt, Attila-utca 10 szám. Egy füzet ára 6 leu. 3017